

Ба Шурои диссертатсионии 6D/КОА-079
назди Институту фалсафа ва сиёсатшиносии ба
номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии
илмҳои Тоҷикистон
(734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33)

ТАҚРИЗИ МУҚАРРИЗИ РАСМӢ

**ба кори диссертатсионии Мансурӣ Чамшед Обидзода «Ҳизбҳои сиёсӣ
ҳамчун унсуре калидии низомии сиёсӣ ва нақши онҳо дар рушду нумӯи
давлат (таҷрибаи Тоҷикистон)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади
илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандро ва технологияҳои
сиёсӣ**

Масъалаи таҳқиқи ҳизбҳои сиёсӣ ва низомии бисёрҳизбӣ дар ҷодаи илмҳои сиёсӣ яке аз талаботҳои замони муосир ва назарияи илмӣ ба ҳисоб меравад, зеро раванди бошитоби ташаккули муносибатҳои сиёсӣ дар бештари кишварҳои рушдёфтаи демократӣ ба фаъолияти ҳизбҳо таъсир расонида, мақом ва нақши онҳоро дар қабули қарори сиёсии мубрам ва ҳалли мушкилоти иҷтимоиву иқтисодии ҷомеа дучанд месозад. Аз ин рӯ, кори диссертатсионии Мансурӣ Чамшед Обидзода «Ҳизбҳои сиёсӣ ҳамчун унсуре калидии низомии сиёсӣ ва нақши онҳо дар рушду нумӯи давлат (таҷрибаи Тоҷикистон)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандро ва технологияҳои сиёсӣ ҳосияти илмиро соҳиб гардида, яке аз қорҳои арзишманди соҳаи таҳқиқи ҳизбҳои сиёсӣ дар Тоҷикистон ба ҳисоб меравад ва мубрамияти ҳоса пайдо мекунад.

Диссертатсияи Мансурӣ Чамшед Обидзода таҳти унвони «Ҳизбҳои сиёсӣ ҳамчун унсуре калидии низомии сиёсӣ ва нақши онҳо дар рушду нумӯи давлат (таҷрибаи Тоҷикистон)» ба талаботи шиносномаи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандро ва технологияҳои сиёсӣ ҷавобгӯ мебошад, зеро фарогири масъалаҳои таҳқиқи ниҳоди сиёсӣ, аз ҷумла ҳизбҳои сиёсӣ аст. Мавзӯи мазкур ба банди 4-уми шиносномаи ихтисоси номбурда – «Заминаҳои иҷтимоӣ ва табиати ҳизбҳои

сиёсӣ» ва «Ҳизбу ҳаракатҳо» мутобикат дошта, барои таҳқиқ дар доираи ҳамин ихтисос пешбинӣ гардидааст.

Дарачаи наwgонии натиҷаҳо дар диссертатсия ва нуктаҳои илмие, ки ба ҳимоя пешниҳод мешаванд, дар қори диссертатсионии Мансурӣ Ҷамшед Обидзода «Ҳизбҳои сиёсӣ ҳамчун унсуре калидии низоми сиёсӣ ва нақши онҳо дар рушди нумӯи давлат (таҷрибаи Тоҷикистон)» ифода ёфтаанд. Дар қори илмӣ диссертант тавонистааст, мақоми ҳизбҳоро на ҳамчун институти сиёсӣ, балки нақш ва мақоми онҳоро дар рушд ва тақомули давлат ва системаи сиёсӣ ошкор намояд. Ба таври илмӣ диссертант марҳалаҳои назариявии таҳқиқи ҳизбҳои сиёсӣ ва низоми ҳизбиро ошкор намуда, ҳосияти амалии онҳоро дар асоси таҷрибаи сиёсии кишварҳои гуногун таҳлил месозад. Дар мисоли Тоҷикистон бошад, диссертант тарҳи гурӯҳбандии хусусиятҳои ҳизбҳо, асосҳои идеологии онҳоро истифода намуда, тавонистааст мақоми ҳизбҳои сиёсиро дар ҷодаи таҳкими сиёсати давлатӣ ва ташаккули ҷомеаи маданӣ ошкор намояд, ки бевосита яке аз наwgониҳои қори диссертатсионӣ ҳисобида мешавад.

Асоснокӣ ва эътимоднокии ҳулосаҳо ва тавсияҳои илмии диссертатсия бо саҳеҳӣ ва дақиқии маълумоти истифодашуда, ҷалби сарчашмаҳои расмӣ ва бозэтимод, кофӣ будани ҳаҷми маводи таҳқиқотӣ, коркарди илмии натиҷаҳои бадастомада, инчунин ҳаҷми зарурии интишороти илмӣ таъмин карда мешавад. Эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот ҳамзамон дар натиҷаи таҳлили муназзам, амиқ ва илмии маводи назариявӣ ва амалӣ тақвият ёфтааст.

Ҳулосаҳо ва тавсияҳои пешниҳодгардида дар заминаи таҳлили ҳамачониба ва илмии натиҷаҳои таҳқиқоти назариявӣ ва амалӣ таҳия шудаанд. Дар ҷараёни анҷом додани таҳқиқоти диссертатсионӣ маҷмуи методҳо ва усулҳои илмии соҳаи сиёсатшиносӣ истифода гардидаанд, ки онҳо барои ба даст овардани натиҷаҳои бозэтимод, асоснок ва илмӣ мусоидат намудаанд.

Аҳамияти илмӣ-назариявӣ ва амалӣ-таҷрибаии таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки муаллиф бо тақя ба доираи васеи сарчашмаҳои илмӣ асосҳои

методологию назариявии омӯзиши ҳизбҳои сиёсӣ ва низоми бисёрҳизбиро баррасӣ намудааст. Объект ва предмети таҳқиқ дуруст муайян гардида, мақсад ва вазифаҳои гузошташуда пурра амалӣ шудаанд. Натиҷаҳо ва хулосаҳои таҳқиқот метавонанд дар такмили минбаъдаи низоми ҳизбӣ ва инчунин дар раванди таълим аз фанҳои сиёсатшиносӣ, низоъшиносӣ ва курсҳои махсус истифода шаванд.

Диссертатсия аз муқаддима, се боб, ҳафт зербоб, хулоса ва рӯйхати адабиёт иборат буда, ҳаҷми он 210 саҳифаро ташкил медиҳад. Дар муқаддима масъалаи ҳизбҳои сиёсӣ ҳамчун мушкилоти мубрами иҷтимоиву сиёсӣ асоснок гардида, сатҳи омӯзиши мавзӯ, мақсад ва вазифаҳо, объект ва предмети мавзӯ ва дигар ҳолатҳои таҳқиқи он оварда шудааст.

Дар боби аввали диссертатсия таҳти унвони «Масъалаҳои назариявӣю методологии таҳқиқи ташаккул ва инкишофи ҳизбҳои сиёсӣ», ки аз ду зербоб иборат мебошад, муаллиф маҷмуи масъалаҳои калидии назариявӣ ва равишҳои методологии омӯзиши ҳизбҳои сиёсиро мавриди таҳлили амиқ қарор медиҳад. Дар ин боб асосҳои мафҳумӣ, усулҳо ва принсипҳои илмӣ таҳқиқи ҳизбҳои сиёсӣ дар заминаи равишҳои муосири илмӣ сиёсатшиносӣ баррасӣ гардида, қонуниятҳои ташаккул, рушд ва фаъолияти онҳо ҳамчун унсӯри муҳими низоми сиёсӣ шарҳу тавзеҳ меёбанд. Диссертант дар раванди таҳқиқи мавзӯи диссертатсионӣ ба асарҳои мутафаккирони барҷаста ба монанди Арасту, Никколо Макиавелли, Томас Гоббс, Ҳенри Сент-Дон Болингброк, Бенҷамин Констант, Дэвид Юм, Томас Ҷефферсон, Михаил Острогорский, Макс Вебер, Морис Дюверже таъя намуда, моҳият ва ҳосиятҳои ҳизбҳоро ҳамчун созмони инъикоскунандаи манфиатҳои иҷтимоиву сиёсӣ баррасӣ намудааст. Ӯ раванди ташаккули ҳизбҳоро ҳамчун ифодасозандаи ҳосияти тағйирпазирии мақом ва нақши ҳизбҳо дар ҷомеа медонад ва барои тақвияти андешаҳои худ изҳор менамояд, ки аввал, муҳаққиқони илмӣ, ба мисли Н. Макиавелли, Ҳ. Болингброк, Т. Гоббс ҳизбро ҳама гуна гурӯҳи мубориз барои ҳокимият муайян мекунанд ва мавқеи содиконаи ҳудро ба моҳияти ҳизб нигоҳ медоранд. Баъдан, муҳаққиқони

асри XVIII ва махсусан Т. Цефферсон хизбхоро танҳо фраксияҳои парлумонӣ медонистанд. Гурӯҳҳои дигар ё ташкилотхоро, ки дар ҷомеа таъсис меёфтанд, ғайриқонунӣ ҳисобида, онро аз хизбҳо бо ҷой доштани хосияти ғитнаангезӣ ҷудо мекарданд. Дар охир мавқеи сеюми муҳаққиқон нисбати табиати хизбҳо дар охири асри XIX ва ибтидои асри XX бо номи М.Острогорский алоқаманд буд, ки онҳо ташкилоти сиёсиро ҳамчун хизби сиёсӣ дар маънои муосир дарк намуданд.

Дар боби мазкур оид ба масъалаи низоми хизбӣ ва мақоми хизбҳо дар низоми сиёсӣ таваҷҷуҳи хоса зоҳир мешавад. Масъалаи ташаккули системаи сиёсӣ ва дар асоси он таъсисёбии хизбҳои гуногуни сиёсӣ вобаста дархостҳои ҷомеа ва манфиатҳои табақаҳои гуногуни иҷтимоӣ дар мисоли таърихи сиёсии Англия ошкор карда мешавад. Дар раванди таҳқиқот аз муносибатҳои гуногуни методологӣ оид ба дарки мақоми хизбҳо дар низоми сиёсӣ ба монанди муносибати таърихӣ, институтсионалӣ ва ғайриинститутсионалӣ, сотсиологӣ ва иқтисодӣ истифода шуданд, ки бартарии дидгоҳи иқтисодӣ дар раванди интиҳобот ва умуман дар таъмини ҳолати рушди ниёзҳои иқтисодиву иҷтимоии ҷомеа ба назар мерасад.

Боби дуюми диссертатсия таҳти унвони «Мақом ва ҷойгоҳи хизбҳои сиёсӣ дар низоми сиёсии ҷомеаи муосир», ки аз ду зербоб иборат мебошад, ба таҳлили ҳамаҷонибаи нақш ва аҳамияти хизбҳои сиёсӣ дар сохтор ва фаъолияти низоми сиёсии ҷомеаи муосир бахшида шудааст. Дар ин боб муаллиф масъалаҳои муҳраи вобаста ба фаъолияти хизбҳои сиёсиро дар марҳилаи қонунии рушди системаи сиёсӣ мавриди баррасии амиқ қарор дода, дар асоси таҳлили илмӣ хусусиятҳо ва қонуниятҳои ташаккул ва фаъолияти хизбҳои сиёсиро дар шароити режими демократӣ муайян ва асоснок менамояд. Ба ақидаи диссертант, хизбҳои сиёсӣ маҷмуи вазеи вазифаҳои мураккабро иҷро менамоянд, ки нақши меҳвариро дар ташаккул, фаъолияти самаранок ва таъсиргузориҳои онҳо ба ҷомеа ва рушди низоми сиёсии демократӣ соҳиб мешаванд. Ба ин вазифаҳо артикулятсия ва намояндагии манфиатҳои гурӯҳҳои иҷтимоӣ, ҳамгироии иҷтимоӣ ва

сафарбарсозии шахрвандон ба иштироки сиёсӣ, танзими ҳаёти дохилии ҳизб, иҷтимоигардонии сиёсӣ, ташаккули ғояву муносибати шахрвандон ба сиёсат, иҷрои вазифаи идеологӣ, инчунин таҳия ва татбиқи самтҳои стратегии инкишофи сиёсӣ дохил мешаванд.

Аз ҷониби диссертант дар боби дуҷуми рисола инчунин ба масъалаҳои низоми ҳизбӣ ва хусусиятҳои ташаккули он дар замони муосир таваҷҷуҳ зоҳир гардидааст. Дар ин маврид андешаҳои муаллиф оид ба ташаккули низоми духизбӣ ва бисёрҳизбӣ, ки ҳамчун ифодакунандаи манфиат ва дархостҳои гурӯҳҳои мухталифи ҷомеа ва унсурҳои муҳими режими демократӣ тафсиф шуданд, афзалият пайдо менамояд. Масъалаҳои ташаккули низоми ҳизбӣ дар раванди бологирии манфиатҳои мардум дар рафти муборизаҳои сиёсӣ дар мисоли кишварҳои аврупоӣ барои тақвияти далелҳои назариявӣ оварда шудааст, ки мазмуни илмӣ кори диссертатсиониро дучанд месозад. Масъалаҳои рақобати сиёсӣ дар рафти интихобот, асосҳои идеологӣ, таъсиси дастаҳои ҳизбӣ дар давраи интихоботӣ, фаъолияти иқтисодии ҳизбҳо роҷеъ ба муқаррароти қонунӣ ва ғайра мавриди таҳлил ва таҳқиқи илмӣ қарор гирифтааст.

Дар боби сеюми диссертатсия таҳти унвони «Хусусиятҳои асосии ташаккули ҳизбҳои сиёсӣ ва низоми бисёрҳизбӣ дар шароити Тоҷикистон», ки аз се зербоб иборат мебошад, раванд ва қонуниятҳои ташаккул ва инкишофи низоми ҳизбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди таҳлили ҳамҷониба қарор дода шудаанд. Дар ин боб заминаҳои иҷтимоӣ сиёсӣ ва идеологии ташаккули ҳизбҳои сиёсӣ, хусусиятҳои фаъолияти онҳо дар муҳити сиёсӣ, иштироки ҳизбҳо дар раванди қабули қарорҳои сиёсӣ, инчунин нақши онҳо дар таъмини суботи сиёсӣ ва рушди низоми бисёрҳизбӣ баррасӣ ва аз нигоҳи илмӣ асоснок карда мешаванд.

Диссертант дар боби мазкур оид ба ташаккули низоми бисёрҳизбӣ дар Тоҷикистон аҳамият дода, мушкилоти таъсисёбии ҳизбҳои сиёсиро аз назари идеологиву, ташкилӣ ва начандон касбияти сиёсӣ доштани роҳбарону аъзоёни онҳо медонад, ки бо ҷилавгирӣ аввалин унсурҳои демократӣ дар ҷомеа вобаста

буд. Таъсиси аввалин хизбҳои оппозиционӣ, зиддиятҳои мафкуравӣро ғоявӣ хизбҳо ва талоши онҳо барои ҳокимият, ки боиси нооромии кишвар гардидааст, дар рисолаи илмӣ мавриди таҳлил қарор гирифтааст. Ба андешаи Ҷ. Мансурӣ дар марҳилаи ибтидоии ташаккули низоми бисёрхизбӣ дар Тоҷикистони муосир як қатор мушкилот дар фаъолияти хизбҳои сиёсӣ ба назар мерасид, ки номукамалии ҳамкорӣҳои байнихизбӣ ва номувофиқии онҳо бо талаботи ҷомеа ро инъикос менамуд. Бо вучуди ин, хизбҳои сиёсӣ дар ҷараёни рушди худ тавонистанд муносибатҳои байнихизбиро шакл дода, барои рушди муборизаи ошкорои сиёсӣ ва таҳкими демократияву плюрализми сиёсӣ замина фароҳам оранд ва дар масири рушди демократия ва таҳкими низоми бисёрхизбӣ нақши меҳварӣ дошта бошанд. Диссертант дар боби мазкур хусусиятҳои хизбҳои сиёсиро аз рӯи омилҳои ташкилшавӣ ва мақсадҳои барномавии хизб, нақши онҳо дар ҳалли масъалаҳои сиёсӣ ва иштирок дар интихобот муайян мекунад.

Масъалаи ҳело мубрами илмӣ дар рисола таҳқиқи асосҳои идеологии хизбҳои сиёсии Тоҷикистон ва тамоюлҳои инкишофи онҳо мебошад. Диссертант идеологияро ҳамчун олоқи асосии субъективии хизбҳои сиёсӣ муайян намуда, асосҳои ғоявӣ манфиату ниятҳои хизбиро асоснок менамояд. Ба андешаи муаллиф асосҳои идеологии хизбҳои сиёсии Тоҷикистон дар заминаи ҳамгироии таълимотҳои сиёсии ғарбӣ бо арзишҳои миллӣ ташаккул ёфтаанд. Дар ин раванд, аз як тараф, арзишҳои умумибашарӣ, аз қабيلي демократия, озодӣ ва ҳуқуқи инсон эътироф мегарданд ва аз тарафи дигар, эҳёи суннату анъанаҳои таърихӣю фарҳангии миллӣ таъмин карда мешавад.

Дар диссертатсия, инчунин, дар боби мазкур хизбҳои сиёсӣ ҳамчун яке аз ниҳодҳои муҳими ҷомеаи шаҳрвандӣ мавриди таҳқиқи илмӣ қарор дода шудаанд. Диссертант ба таҳлили нақши хизбҳои сиёсӣ ва дигар унсурҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ, аз ҷумла воситаҳои ахбори омма, иттифокҳои қасаба ва ҳамгироии фаъолияти онҳо таваҷҷуҳ зоҳир намуда, андешаҳои ҳудро бо таъия ба далелҳои амалӣ тақвият бахшидааст. Бо мақсади таъмини шаффоият ва амиқии масоили

хизбҳои сиёсӣ дар кишвар дар қори илмӣ фаъолияти Ҳизби халқии демократии Тоҷикистон мавриди баррасӣ қарор гирифта, ҳамзамон саҳми роҳбари ин ҳизб, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар рушди фаъолияти ҳизб таҳлил ва арзёбӣ шудааст.

Дар хулосаи диссертатсия натиҷаҳои асосии таҳқиқот ва тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои илмӣ оварда шудааст. Ба андешаи муаллиф ҳизбҳои сиёсӣ унсuri муҳими системаи сиёсии демократӣ буда, вазифаи асосии онҳо табдил додани манфиатҳои иҷтимоии шаҳрвандон ба манфиатҳои умумии сиёсӣ мебошад. Тавассути ҳизбҳо ва механизмҳои интихоботӣ иштироки шаҳрвандон дар ҳаёти сиёсӣ расмӣ пайдо мекунад ва раванди бунёди демократия афзун мебардад.

Инъикоси натиҷаҳои таҳқиқот аз рӯйи мавзӯи диссертатсия дар нашрияҳои илмӣ ба сатҳи зарурӣ роҳандозӣ гардидааст. Дар доираи мавзӯи диссертатсионӣ 5 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон интишор ёфтаанд. Илова бар ин, натиҷаҳои бадастомадаи диссертатсия дар чараёни иштирок ва маърузаҳои диссертант дар конференсияҳои илмӣ амалии байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ мавриди санҷиш ва татбиқ қарор гирифтаанд. Шумораи маводҳои илмӣ нашршуда ба талаботи банди 35-и «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021 таҳти №267 тасдиқ гардидааст, мутобиқ мебошад.

Масъалаҳои гуногуни баррасишуда бо таъя ба маводҳои таҳқиқоти илмӣ ҳамаҷониба таҳлил гардида, автореферат ва мақолаҳои илмӣ вобаста ба мавзӯи таҳқиқот мазмуни асосии рисолаи диссертатсиониро пурра инъикос менамоянд. Муаллиф бо истифода аз сарчашмаҳои бозғайимоди илмӣ самтҳои асосии таҳқиқотро мавриди омӯзиш қарор дода, ба натиҷаҳои муҳими дорoi арзиши назариявӣ ва амалӣ ноил гардидааст.

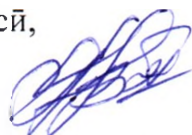
Ҳамзамон бояд қайд кард, ки бо вуҷуди натиҷаҳои назаррас, қори диссертатсионӣ аз баъзе нуқсонҳои ҷузъӣ холи нест.

1. Бо баробари таҳлили ҳамаҷонибаи фаъолияти ҳизбҳои сиёсӣ, диссертант мебоист дар кори илмӣ худ бештар ба масъалаҳои муборизаҳои ҳизбӣ, ташкили фраксияҳои ҳизбӣ дар парлумон ва мавқеъгирии иҷтимоии ҳизбӣ таваҷҷуҳ менамуд, ки дар амалияи сиёсии бештари кишварҳои олам мушоҳида мешаванд.
2. Дар диссертатсия оид ба масъалаҳои таърихи пайдоиши ҳизбӣ дар тарҳи даврабандии он дар шинохти веберии ҳизбҳо, ки се давраи ташаккулро дошт, ишора шудааст, лекин ба таври пурра тавсиф нагардидааст. Ба диссертант зарур буд, ки масъалаи мазкурро аз нигоҳи илмӣ ба таври муфасссал баррасӣ менамуд, зеро ташаккули ҳизбҳо дар таълимоти М.Вебер раванди гузариши ғайриниҳодии фаъолияти ҳизбҳоро ба раванди ниҳодии он муайян менамояд ва низоми такмилёфтаи ҳизбиро ошкор месозад, ки масъалаи муҳим дар таҳқиқи ҳизбҳо мебошад.
3. Дар диссертатсия дар мисоли Тоҷикистон ба масъалаи хусусиятҳои таъсисёбии ҳизбҳои сиёсӣ дар ибтидои соҳибистиклолии кишвар камтар таваҷҷуҳ карда шудааст. Ба диссертант лозим буд, ки бештар ба хусусиятҳои иҷтимоиву иқтисодии пайдоиши ҳизбҳо ва камбудҳои асосҳои идеологии онҳо аҳамият диҳад, зеро таҳқиқи масоили мазкур мақоми ҳизбҳоро дар фаъолияти минбаъдаи онҳо дар системаи сиёсӣ ошкор менамояд.
4. Ба назари мо дар рисола дар таҳлили баъзе масъалаҳои дахлдор андешаҳои муаллиф баъзан такрор шуданд, ки ба дарки пурра ва ягонаи кори илмӣ нисбатан ҳалал мерасонанд.

Эродҳои дар боло зикршуда ба сатҳи илмӣ диссертатсия таъсири манфӣ намерасонанд, балки бештар ба такмили фаъолияти минбаъдаи илмӣ диссертант равона шудаанд. Мансурӣ Чамшед Обидзода ҳамчун довталаби дараҷаи илмӣ дар доираи ҳадафу вазифаҳои муайянгардидаи таҳқиқот фаъолият намуда, масъалаҳои вобастаи онҳоро бо риояи пайдарҳамии илмӣ ва мантиқӣ ҳамаҷониба таҳлил намудааст.

Диссертатсияи Мансурӣ Ҷамшед Обидзода таҳти унвони «Ҳизбҳои сиёсӣ ҳамчун унсури калидии низоми сиёсӣ ва нақши онҳо дар рушду нумӯи давлат (таҷрибаи Тоҷикистон)» ҳамчун таҳқиқоти анҷомёфта арзёбӣ гардида, ба талаботи бандҳои 31, 33, 34 ва 35-и Низомномаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021 таҳти №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад. Аз ин рӯ, муаллифи рисола сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ доништа мешавад.

Муқарризи расмӣ, доктори илмҳои сиёсӣ,
мудири кафедраи сиёсатшиносии
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Муродова Н.С.

734025, ҚТ, ш. Душанбе, х. Рӯдакӣ, 17
Элек.поч.: munisu71@mail.ru Тел.: +992939411700

Имзои Н.С. Муродоваро тасдиқ мекунам.
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Шодихонзода Э.Ш.

6 марти соли 2026.